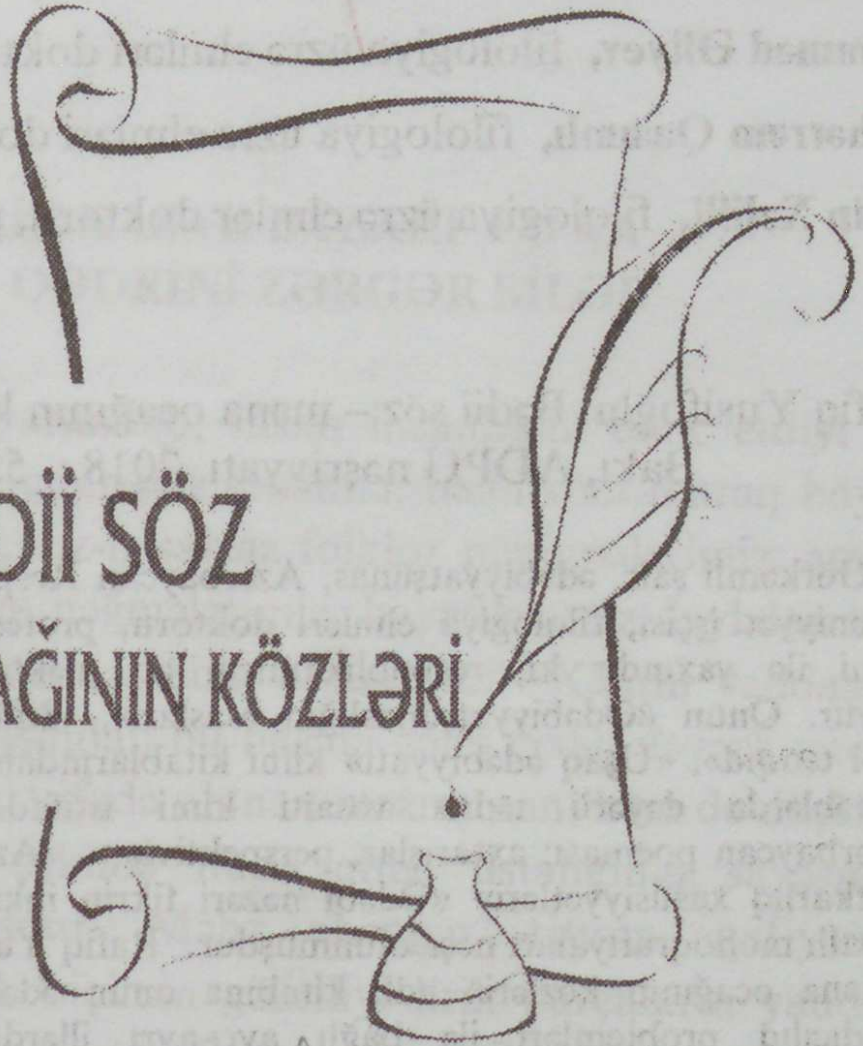

Rafiq Yusifoğlu

**BƏDİİ SÖZ
MƏNA OCAĞININ KÖZLƏRİ**

F. Köçərli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI

103383

Bakı-2018

hnaF

hnaF

TOFIQ MAHMUDUN SƏNƏT DÜNYASI

İşıqlı şair, nasir, publisist, tərcüməçi, naşir, xeyirxah insan Tofiq Mahmudun əsərlərinin üç cildliyi qarşımdadır. Bu üç cildliyə ön söz yazmağın məsuliyyəti altındayam. Ayrı-ayrı illərdə bu gözəl insanın nəşr olunan kitablarını, haqqında yazılan məqalələri vərəqləyirəm. Əksəriyyəti Tofiq Mahmudun cismani ömrü başa çatandan sonra qələmə alınan bu məqalələri oxuyanda düşünürəm ki, görəsən bu xoş sözləri niyə vaxtında, sağlığında onun özünə deməyiblər? Ancaq onu da dərk eləyirəm ki, insan həmişə ünsiyyətdə olduğu, dostluq elədiyi adamın qədrini onun sağlığında dərk eləyə bilmir. Qərribə də olsa, ölüm insanı dəyərləndirmək meyarına çevrilir. Dərk eləyirsən ki, necə şairi, jurnalisti, dostu, atanı, babanı itirmisən...

Tofiq Mahmudun cismani ömrünün bitdiyi, mənəvi ömrünün başladığı bir nöqtədə dayanmışam elə bil. «Ədəbiyyat qəzeti»nin 11 aprel 1997-ci il tarixli nömrəsində Azərbaycan Yazıçılar Birliyi İdarə heyətinin imzaladığı nekroloqu oxuyuram:

«Vaxisiz ölüm tanınmış şair, nasir, jurnalist, Azərbaycan komsomolu mükafatı laureatı Tofiq Mahmudu sıralarımızdan apardı. Tofiq Mahmud (Mehdiyev Tofiq Mahmud oğlu) 1931-ci ildə Naxçıvan Respublikasının Şahbuz rayonunda anadan olmuşdur. İlk şeiri 1953-cü ildə «İnqilab və mədəniyyət» jurnalında dərc edilmişdir.

Orta təhsilini Bakıda almış, ADU-nun filologiya fakültəsini bitirmişdir. Əmək fəaliyyətinə Mədəniyyət nazirliyində metodist kimi başlamışdır. Sonra «Azərbaycan müəllimi»

qəzetində xüsusi müxbir, «Göyərçin» jurnalında ədəbi işçi, məsul katib və 1976-cı ildən ta bizim günlərimizədək həmin jurnalın baş redaktoru olmuşdur.

«Göyərçin» kiçik uşaqların ən sevimli jurnalıdır. Bu jurnal bir tərbiyə məktəbidir. Tofiq Mahmudun uşaq ədəbiyyatına olan məhəbbəti bu jurnalın hər səhifəsində gözə görünürdü. Tofiq Mahmud özü də uşaqların sevimli şairidir. O, uşaqlar və böyükələr üçün bir-birindən gözəl xeyli kitab yazıb. «Yola çıxıram», «Dibçək». «Buzovna qayaları», «Açıqdır pəncərəm», «Alpinistlər», «Meşədə səs», «Ana qucağı», «Qızımın sualları», «Dalğalar», «Ulduzlar», «Düşüncələr», «Kəpənək gözəlliyi», «Bu işıqla qalacağam», «Məhəbbətim sirr deyil», «Şən şeirlər», «Yağış yağır dənizə», «Gecə qapı döyülür», «Uzaqda ucalan dağlar» və başqa kitabların müəllifidir. Bu kitablarda toplanan şeir, hekayə, poema və povestlərdə uşaqların və gənclərin həyatından alınmış ibrətli yazılar Tofiq Mahmudun bizə yadigarıdır.

Tofiq Mahmud həm də bədii tərcümə ilə məşğul olmuşdur. Xuta Berulavanın «Quş südü», İsabəy İsaqovun «Hər şeyi öyrənmək istəyən» kitablarını Azərbaycan dilinə məharətlə tərcümə eləmişdir.

Tofiq Mahmud gözəl dost, tanınmış uşaq şairi, xeyirxah insan, qayğıkeş ata idi. Onun xatirəsi Azərbaycan yazıçılarının qəlbində əbədi yaşayacaqdır».

Bu nekroloqdan sonra «Ədəbiyyat qəzeti» mənim – bu sətirlərin müəllifinin kiçik bir vida sözünü də dərc eləmişdi:

«Biri var idi, biri yox idi, yer üzündə nağıllar dünyasından doğulan, nağıllar dünyasında yaşayan, ömrü bir az şirin, bir az ağırlı-acılı nağıla çevrilən bir insan, bir şair var idi...

Üzündən, gözündən, qar kimi dümağ saçından nur yağırdı... Tofiq Mahmud həyatını, ömrünü uşaq ədəbiyyatına, uşaq mətbuatına həsr eləmişdi. «Göyərçin» jurnalının redaksiyasında göyərçin xislətli bir ömür yaşayırdı. Özündən sonra göyərçin xislətli bir xatirə qoyub getdi. Nağılları, şeirləri, poemaları «Göyərçin»in səhifələrində gələcək nəsillərə yadigar qaldı.

Ən ağır məqamlarda ən gözəl, unudulan adamları yadına salardı, onlar haqqında məqalələr yazar, kitablar tərtib edərdi, xatirə gecələri keçirərdi. Belə gecələrdən biri «Göyərçin» jurnalının ilk redaktoru, gözəl ziyalı, xeyirxah insan, tanınmış yazıçı Yusif Əzimzadənin xatirəsinə həsr edilmişdi. Onun təşəbbüsü ilə keçirilən bu xatirə gecəsi yaddaqalan idi, həm də Tofiq Mahmud ömrünün dostu, xeyirxah insana, təvazökar yazıçıya məhəbbətinin ifadəsi idi.

Bəlkə də Tofiq Mahmud bilmirdi ki, bir neçə saatdan sonra şair kimi, dost kimi, yazıçı, jurnalist kimi sevdiyi sevimli qələm dostlarının - Osman Mirzəyevin, Tofiq Mütəllibovun, Hikmət Ziyanın üz tutduğu haqq dünyasına gedəcək, dostlarının, tanışlarının ürəyində unudulmaz bir xatirəyə dönəcək. Qəbrin nurla dolsun, Tofiq Mahmud, qəlbin səni tanıyan, sevən insanların qəlbi ilə qoşa döyünəcək həmişə...»

Sonra digər qəzetlər də nekroloqlar çap elədi, digər mətbuat orqanlarında da vida sözləri söyləndi. Tofiq Mahmudun yaxın dostu, görkəmli şair Məmməd Arazın vida sözü daha təsirli idi:

«Qəfil bəd xəbər məni sarsıtdı. Qırx ildən artıq bir müddətdə yoldaş, həmkar və unudulmaz dost olan gözəl şair, əvəzsiz insan Tofiq Mahmudun ürəyi dayandı. Bu qəfil ölümdən ikicə gün əvvəl onunla görüşmüşdüm. İkicə gün sonra

iş otaqlarımız arasındakı yeddi-səkkiz addımlıq məsafə min illərin ayrılığından uzaq olan bir məsafəyə çevriləcəkmiş...

Tofiq Azərbaycan torpağını çılğın bir ehtirasla sevən şair idi, nasir və publisist idi, böyük mərifət sahibi, qayğıkeş insan nümunəsi idi. Bütün bu keyfiyyətlərin bünövrəsində onun səmimiyyəti və təvazökarlığı dururdu. Bu keyfiyyətlərdən özünə pay götürənlərdən deyildi. Bunlar hamısı dostlar, yoldaşlar, Vətən övladları üçün idi. Yazıçılar birliyində uşaq və gənclər ədəbiyyatı bölməsinin sədri idi. İyirmi beş ilə yaxın ictimai əsaslarla bu vəzifəni daşıyırdı. Kiminsə ad gününü keçirmək, kitabını müzakirə etmək lazım gələndə Tofiq bütün ağırlığı çiyinlərinə götürər, heç kəsə minnət qoymazdı.

Bir vaxt müxtəlif respublikalarda uşaq ədəbiyyatına həsr olunmuş müzakirələrə, görüşlərə dəvət olunardı. Gedərdi. Çox hörmətlə və çox ehtiramla qəbul olunardı. Bunlar hamısı indi xoş xatirələrdir. Son illər tez-tez döyüş bölgələrinə gedərdi. Onun odlu çıxışları böyük hörmətlə qarşılanardı. Bunlar hamısı olmuşlardı. Bir daha olmayacaq. İndi bunlar hamısı bizim üçün yuxudur, müəmmaları yozulmaz yuxu. O, bir daha səhərin gəlişini, axşamın gedişini görməyəcək. Bir daha onun şaqraq səsi eşidilməyəcək:

-Sabahın xeyir, əmi!

Ürəyimin səsi ürəyimdə məyus-məyus əks-səda verəcək: Əlvida, əziz dost!»

Burada həm bir göynərti, ağrı var, həm də şairi qırx ildən artıq bir vaxda tanıyan həssas, tükü tükədən seçməyi bacaran söz adamının qənaətləri, Tofiq Mahmud portretinin cizgiləri... Bəs nədir bu cizgilər? «Unudulmaz dost», «Gözəl insan», «Azərbaycan təbiətini çılğın bir ehtirasla sevən şair»,

«Böyük mərifət sahibi», «Qayğıkeş, təvazökar, təmənnəsiz insan»...

Digər qələm adamlarının, alimlərin yazıları da itkinin böyüklüyünü, Tofiq Mahmud şəxsiyyətinin əzəmətini daha dəqiq meyarlarla müəyyənəlməyə imkan verirdi. Akademik İ. Ə. İbrahimov yazırdı: «Tofiq Mahmud Azərbaycan tarixinin ən gözəl səhifələrində özünə layiqli yer tutmuş gözəl insan, vətəndaş və şəxsiyyət idi. O, öz həyatını cəmiyyətin gələcəyinə, uşaqlara həsr etmişdi. Təsadüfi deyil ki, 1988-ci ildə Azərbaycan Uşaq Fondu yarananda Bakı ictimaiyyəti ən layiqli ziyalı Tofiq Mahmudu Uşaq Fondunun səhər şöbəsinin sədri seçmişdi. Eyni zamanda ömrünün axırncı dəqiqələrində Azərbaycan Uşaq Fondu rəyasət heyətinin tərkibində fəal iştirak edirdi».

Xalq yazıçısı Hüsen Abbaszadə Tofiq Mahmudun ölümünü ədəbiyyatımız, jurnalistikamız üçün ağır itki hesab edir, onun dostlarından, tanışlarından heç nəyi əsirgəmədiyini vurğulayırdı. Görkəmli yazıçı Ələviyyə Babayeva Tofiqi əməlləri də özü kimi saf, özünəməxsus, düzlük, xeyirxahlıq timsalı kimi, tanınmış yazıçı Əzizə Əhmədova xeyirxahlıq təcəssümü, yüksək mədəniyyət nümunəsi kimi, Cəmil Əlibəyov nadir şəxsiyyət, şeirləri də, nəsrinə də, hətta məqalələrinə də özünəməxsus olan bir qələm sahibi kimi xarakterizə edirdi. Qələm adamlarından Cahangir Məmmədovun, Vasif Quliyevin, Hacı Ağəddin Mansurzadənin, Mir Sabirin, Tahirənin yazılarında da Tofiq Mahmudun uşaq kimi təmizliyindən, cəfəkeşliyindən, sadə və təvazökarlığından söhbət açılırdı...

Yazıçılar Birliyində Tofiq Mahmudun xatirə gecəsi keçirilirdi. Çıxış edənlər, Fikrət Qoca, Qabil, Fikrət Sadıq,

İnqilab Kərimov, Ramiz Rövşən, Əli Səmədli, şairin qardaşı, xalq rəssamı Rafiq Mehdiyev Tofiq Mahmudun şəxsiyyəti, yaradıcılığından məhəbbətlə söhbət açırdılar... İndi o günlər də xatirəyə çevrilib... Həmin tədbirin lent yazısına baxanda adam çox qərribə hisslər keçirir. Çünki iştirakçıların bir qismi indi Tofiq Mahmud kimi haqq dünyasındadır, bir qisminin üzünə isə zaman öz qırıqlarını salıb... Tofiq Mahmudun sevdiyi dünya isə yenə də öz əvvəlki işində, öz əvvəlki axarındadır... Şair bir zaman yazırdı:

Gənclik eşqi, alovu
Elə tutub könlümü,
Görmürəm yaxınlaşan
Qocalığı, ölümü...

Doğrudan da, Tofiq Mahmudun ürəyi həyat eşqi ilə, sevgi ilə, yazıb-yaratmaq ehtirası ilə dolmuş idi. İndi neçə illərdir ki, o ürək döyünmür. Ancaq təskinliyimiz budur ki, bu gün Tofiq Mahmudun qəlbinin döyüntüləri bizə yadigar qalan şeirlərində eşidilməkdədir. Tofiqin ürəyindəki işıq onun poeziyasına hopub və bu şeirləri oxuyan gənc nəslin ayrılıq zülmətində azmaq qorxusu yoxdur.

Bir uşaq oluram bahar gələndə,
Qaçıram dağlara güllər açanda.
Ürəyim nurlanır dan söküləndə,
Coşuram bulaqlar aşıb-daşanda.
Nədənsə qorxmuram, şəfqətində
Baxıram, düşsəm də qar tufanına.
Həyəcan içində, heyrət içində
Baxıram göylərin həyəcanına.
Keçib qartal kimi göy qucağından

Uzaq ulduzlara uçar, uçaram.

Yelləncək düzəldib göy qurşağından

Bütün kainatda qanad açaram...

Dünyanın tanınmış söz ustalarından olan U.Folknerin gözəl bir fikri var. O deyir ki, dünyada ən böyük şey cəhddir. Elə bil ki, cəhd Tofiq Mahmudun boyuna biçilmişdi. O, yorulmaq bilmədən gəzir, oxuyur, öyrənir, şeir, hekayə, nağıl, povest, məqalə yazır, tərcümələr eləyirdi. Bu qənaətlərimin nə dərəcədə doğruluğunu sübut etmək üçün Tofiq Mahmudun özünə «söz vermək» istəyirəm. 1985-ci ildə «Yazıçı» nəşriyyatında çap olunan «Bu işıqla qalacağam» kitabının ön sözündə Tofiq Mahmud belə yazırdı:

«Poeziya mənim üçün həmişə möcüzədir. Uşaqlıq illərində bu möcüzə elə bir qüvvəyə malik idi ki, məni ahənriba kimi özünə çəkirdi. O vaxt müasir şairlərin hamısını acgözlüklə, birnəfəsə oxuyurdum. Eyni zamanda həm Azərbaycanın, həm də rus və Avropa ədəbiyyatının klassiklərini dönə-dönə mütaliə edirdim».

O vaxt özü də şeirlər yazan, redaksiyalara göndərən Tofiq Mahmud universitetdə oxuduğu illərdə öz cəhdlərini daha da artırırdı. Şairin tələbə yoldaşı, sonralar uzun müddət onunla bir redaksiyada işləyən Tahirə İsgəndərova o günləri belə xatırlayırdı: «Tofiqin alovlu, mənalı, məzmunlu şeirləri onu tələbələrin sevimlisi etmişdi. «Sənətə söz deyə bilən istedad gəlir» - Bu kəlam Tofiqə ünvanlanmışdı. Bu sözləri o vaxt bizə dərs deyən görkəmli alimlərimiz, ədəbiyyat korifeyləri - Ə.Sultanlı, C.Xəndan, M.Cəlal, M.Rəfili, F.M.Qasımzadə, A.Zamanov dönə-dönə söyləyirdilər».

Mətbuatda işlədiyi illərdə Tofiq Mahmud yorulmaq bilmədən öz cəhdlərini davam etdirir, rəngarəng mövzulu lirik şeirlər, uşaq şeirləri, nağıllar, hekayələr, povestlər, məqalələr yazıb çap elətdirirdi. Tofiqin bir-birinin ardınca nəşr olunan kitablarını ədəbi ictimaiyyət maraqla qarşılayırdı.

Sözümüzlə söykək olsun deyə yenə T.Mahmudun özünə «söz verməyə» ehtiyac duydum: «Universiteti bitirdikdən sonra jurnalistlik fəaliyyətim məni operativliyə, həyatla, insanlarla ünsiyyət bağlamağa öyrətdi. Elə bu fəaliyyət məni nəsr yaradıcılığına, «Azərbaycan müəllimi» qəzetinə, nəhayət, uşaq jurnalı olan «Göyərçin» jurnalı redaksiyasına gətirib çıxartdı. O vaxtdan bəri iyirmi ildən çox keçsə də, yenə bu redaksiyada əməkdaşlıq edirəm, çünki balacalar üçün çap olunan bu jurnal həyat sevgimə çevrilib. Möcüzə hesab etdiyim poeziyadan ayrılmaq, ağıma belə gəlmirdi. Uşaq ədəbiyyatına, nəsr yaradıcılığına güclü meyl göstərməyim poeziyadan soyumağım, ondan uzaqlaşmağım demək deyildi. Daxili mənəvi böhranlar, tərəddüdlər, əzablar çəksəm də, hətta bəzən poeziyadan uzaqlaşmaq fikrinə düşsəm də, müvəqqəti fasilə versəm də, ondan uzaqlaşma bilmədim. Qəribədir ki, hətta bu illərdə poeziyaya sevgim bir damcı da olsun azalmadı, yenə o, mənim üçün möcüzə oldu. Hardasa, gözəl, yaxşı bir şeir oxuyanda bütün günü o şeirlə yaşayırdım».

Məhz bu cəhdlərin, bu axtarışların sayəsində Tofiq Mahmud özündən sonra zəngin ədəbi irs qoyub gedə bilmişdir. Mötəbər qələm sahiblərinin onun əsərlərinə çox yüksək qiymət vermələri də təsadüfi deyildir. Məmməd Arazın Tofiqin «Məhəbbətim sirr deyil» (1981) kitabına yazdığı ön sözdə oxuyuruq: «Tofiq Mahmudun bədii axtarışlarında tez-tez

özünü təhlil etmək, özünün daxili təkanlarından oyanmaq, məlum boyaların istifadəsindən qaçmaq, ələnmək, yuyunmaq, yeni-yeni mövzu mənbələri axtarmaq, təbiətə yön almaq, əbədi köhnədə əbədi təzəni görmək əsas yer tutur. O öz poetik ədalarında zamanı qabaqlamaq, əsrin hadisələrini yiyənləmək fikrinə düşənlərdən də deyil. Necə duyursa, elə yazır.

Zaman hadisələrinə konkret məkan daxilində cavab vermək, onu doğma yurdun sobasında əritmək şair üçün əsas vəzifədir. T.Mahmud bu vəzifənin keşiyində ayıq əsgər olmağı özünə şərəf bilir».

Tofiq Mahmud təkcə bədii yaradıcılıqla məşğul olmur, həm də ədəbiyyatımızın təbliği yolunda əlindən gələni əsirgəməirdi. Şair və yazıçılara yubileylər keçirmək, sevdiyi qələm sahiblərinin yaradıcılıq nümunələri haqqında məqalələr yazıb çap etdirmək onun gündəlik qayğılarından idi. Ədəbiyyatımızın digər ölkələrdə yayılmasında, təbliğində də Tofiq Mahmud yorulmaq bilmədən fəaliyyət göstərirdi.

«Detskaya literatura» nın bir nömrəsini bütünlükdə Azərbaycan uşaq ədəbiyyatına həsr etməsi, Qazaxıstanda, Özbəkistanda, Belorusiyada Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyalarının nəşri birbaşa Tofiq Mahmudun adı ilə bağlıdır. Çünki bu materialların hazırlanması da, kitabların tərtibatı, tərcümə, nəşr qayğıları da onun çiyinlərində idi. Ömür vəfa etsəydi, bu ədəbi əlaqələrin coğrafi dairəsi əhəmiyyətli dərəcədə genişlənə bilərdi... Çünki o zamankı sovet məkanında Tofiq Mahmudu tanımayan, onunla dostluq etməyən görkəmli uşaq yazıçısı yox idi. Ümumittifaq tədbirlərinə gedəndə hamının Tofiq Mahmudu soruşması, ona salam göndərməsi qəlbimi iftixar duyğuları ilə doldururdu.

Tofiq Mahmudla ilk tanışlığım «Açıqdır pəncərəm» kitabı ilə başlayıb. Ancaq bu qiyabi tanışlıq idi. Sonra Tofiq müəllimlə «Göyərçin» jurnalının redaksiyasında şəxsən tanış oldum. O zaman Tofiq Mahmud redaksiyada məsul katib vəzifəsində çalışırdı. Həmişə məni çox yaxşı qarşılayır, daha böyük enerji ilə yazıb yaratmağa həvəsləndirirdi. Və nəhayət, 1985-ci il fevral ayının 18-də Tofiq Mahmud məni «Göyərçin» jurnalında işə qəbul elədi. Onu da deyim ki, həmin boş yerə göz dikənlər çox idi. Tofiq Mahmud isə təzyiqlərə məhəl qoymayaraq məhz mənim namizədliyimə üstünlük vermişdi... Birlikdə işlədiyimiz 10 ildən artıq bir müddətdə mən Tofiq müəllimi daha yaxından tanıdım. Onun nə qədər həssas, qayğıkeş, zəhmətsevər, təvazökar bir insan olduğunu öz gözlərimlə gördüm. Rayonlara səfərlərimiz zamanı Tofiq müəllimi daha yaxından tanıdım, onunla dostluğumuz ünsiyətimiz daha da möhkəmləndi. Görüşlərdə Tofiq müəllimin çıxışları, xüsusi bir ahənglə, həvəslə oxuduğu şeirlər çox böyük maraqla, alqışlarla qarşılanardı.

Yadıma Tofiq Mahmudun 60 illik yubileyini «Göyərçin» jurnalının redaksiyasında qeyd elədiyimiz gün düşdü. Bu xudmani məclisə şairin ürək dostları, qələm dostları toplanmışdı. Xalq yazıçısı Hüseyn Abbaszadə, xalq yazıçısı Sabir Əhmədov, xalq şairi Məmməd Araz, təmsil ustası Hikmət Ziya, yazıçı və şairlərdən Nəriman Süleymanov, Emin Mahmudov, Xalidə Hasilova, Tahirə İsgəndərova, Məmməd Aslan, Ağəddin Mansurzadə, xalq rəssamları Altay Hacıyev, Arif Hüseynov, jurnalist Əlirza Balayev, Tofiq müəllimin kürəkəni Əhməd Əsgər, gənc rəssam Etibar Aslanov, Tofiq müəllimin başqa sahədə çalışan iki dostu və mən iştirak

eləyirdik bu məclisdə... Özünün etirazına baxmayaraq hamı Tofiq Mahmud haqqında xoş sözlər söyləyirdi. Məclis çox şən keçirdi. Zarafat zarafata söykək olurdu... O vaxt heç kəsin ağına da gəlməzdi ki, bir vaxt Tofiq Mahmud nağıllar dünyasına köçəcək... İndi o məclisdə iştirak eləyənlərin bir neçəsi də artıq haqq dünyasındadır... Həyat isə davam eləyir... Gəlimli-gedimli dünya yenə də öz işində, öz gərdişindədi...

Tofiq müəllimin həmişə dediyi bir sözü xatırlayıram: «Mirzə, (o mənə belə müraciət eləyirdi) mən «Göyərçin» jurnalını çox sevirəm. İstəmirəm ki, ona yad nəfəs toxuna»... O həm də söhbət arası deyirdi ki, istəyirəm ki, bu jurnala gələcəkdə sən rəhbərlik eləyəsən və redaksiyanın saflığını qoruyasan.

Mən televiziya işləyəndə axırıncı görüşümüz oldu. Onda da mənə dedi ki, mirzə, xahiş eləyirəm qayıt gəl öz doğma redaksiyamıza. Sən baş redaktor ol, mən məsul katib keçim. Baş-baş verib işləyək...

Təəssüf ki, sonralar Tofiq Mahmudla baş-baş verib işləyə bilmədik. Ancaq ölümündən bir neçə gün qabaq onun mənim baş redaktor qoyulmağımla bağlı əlaqədar təşkilatlara müraciəti qəlbimi çox duyğulandırdı. Gec də olsa, Tofiq müəllimin arzularını başqa cür reallaşdırma bildim. Mən baş redaktor oldum, onun oğlu İlqar Mehdiyev isə məsul katib kimi mənimlə birlikdə işləməyə başladı...

Elə bir gün olmur ki, bu redaksiyada Tofiq müəllim xatırlanmasın. Qəribədir ki, jurnalın ən çətin günlərində Tofiq müəllim yuxuma girir, elə bil ki, məni ruhdan düşməyə qoymur... Elə bil ki, qeybdən onun səsini eşidirəm:

Bulud, göylərdən çəkil, duman, dağlardan çəkil,
Uşaqlar şəkil çəkir, uşaqlar şəkil çəkir...

Burada haşiyəyə çıxmağımın yeganə məqsədi Tofiq müəllimin ruhunun daim bizim redaksiyada olmasını xatırlatmaqla əlaqədardır. İndi də onun şeirləri, hekayələri, nağılları jurnalımızın səhifələrini bəzəyir. Onun yaradıcılığına həsr olunmuş xüsusi nömrə də buraxmışıq, hekayə və nağıllarından ibarət kitablarını da çap eləmişik... Azərbaycan Yazıçılar Birliyi «Tofiq Mahmud» adına mükafat təsis eləyib, Tofiq Mahmudun ədəbi irsini öyrənən komissiya yaradıb. Bu gün məhz həmin komissiya üzvlərinin zəhməti sayəsində Tofiq Mahmudun üç cildliyi nəşrə hazırlanıb... Necə deyərlər, yolumuz üzü gələcəkdir və bu yolda Tofiq Mahmud da bizə yoldaşlıq eləyir...

Elmi araşdırmaya, fikir söyləməyə zəngin material versə belə, üç cildliyinə yazdığımız bu ön sözdə Tofiq Mahmudun rəngarəng mövzulu, ayrı-ayrı janrlarda yazılmış əsərlərini təhlil etmək istəmədik. Ona görə ki, Tofiqin lirikası da, nəsrə də, publisistikası da, məqalələri də, uşaq ədəbiyyatı ilə bağlı yaratdığı əsərlər də, bədii tərcümələri də xüsusi bir tədqiqatın mövzusu və öz gələcək araşdırıcılarının yolunu gözləyir. Ümid edirik ki, Tofiq Mahmudun üç cildliyi müəllimlərin, tərbiyəçilərin, kitabxana işçilərinin, tələbələrin, gənc ədəbiyyatşünas və dilçilərin tez-tez istinad edəcəyi mötəbər ədəbi mənbələr sırasında olacaqdır.

21 sentyabr 2011

Tofiq Mahmud, Seçilmiş əsərləri, 3 cildə, I cild,
Bakı, Tuna, 2013, s.3-13 (ön söz).